

«رافائل گروسی» مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با بیان این که ایران اراده کند می‌تواند ظرفیت‌های هسته‌ای خود را بازسازی کند گفته خطر باقی ماندن مسئله به صورت نیمه‌باز می‌تواند به استفاده دوباره از زور منجر شود.

آژانس اختیاری برای ورود به تأسیسات هسته‌ای اسرائیل ندارد؛

«رافائل گروسی» مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در دانشگاه «پلی‌تکنیک فدرال لوزان» EPFL درباره نقش دیپلماسی هسته‌ای، چالش‌های جهانی و فعالیت‌های آژانس سخنرانی و به سوالات حاضران پاسخ داد.

به گزارش اسپادانا خبر، گروسی در این نشست گفت که علاقه جهانی به انرژی هسته‌ای در حال افزایش است و به‌جز آلمان که به‌طور کامل از انرژی هسته‌ای خارج شده، سایر کشورها یا همچنان از این انرژی استفاده می‌کنند یا در حال بازنگری سیاست‌های خود هستند و تردیدهایشان نسبت به آن کاهش یافته است.

مدیرکل آژانس همچنین تأکید کرد فناوری هسته‌ای تنها به تولید انرژی محدود نمی‌شود و می‌تواند در درمان سرطان، مدیریت آب و حفاظت از محیط زیست از جمله کاهش آلودگی پلاستیکی نقش مهمی داشته باشد؛ حوزه‌هایی که به‌ویژه برای کشورهای در حال توسعه اهمیت دارد.

او با اشاره به بحران‌های سیاسی و خطر گسترش سلاح‌های هسته‌ای از جمله وضعیت نیروگاه زاپوریژا در اوکراین، تأکید کرد نقش آژانس در چنین موقعیت‌هایی «حضور و نظارت فعال» به‌ویژه در کشورهایی مانند ایران است که به ادعای او نگرانی‌هایی درباره برنامه هسته‌ای آن‌ها وجود دارد.

مدیرکل آژانس به حملات تجاوزکارانه انجام‌شده علیه تأسیسات هسته‌ای ایران توسط آمریکا و رژیم صهیونیستی اشاره کرد و گفت:

در ژوئن گذشته شاهد حملاتی به تأسیسات هسته‌ای ایران بودیم. این اتفاق به شکلی تقریباً باورنکردنی بود. توافق برجام که توسط آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نظارت می‌شد و محدودیت‌هایی بر برنامه هسته‌ای ایران اعمال می‌کرد به تدریج کنار گذاشته شد. توضیح کامل آنچه رخ داده زمان زیادی می‌برد اما به‌طور کلی شما از این موضوع آگاه هستید. این مسیر به تدریج رها شد و مسئولیت این موضوع بین طرفین مشترک است و می‌تواند موضوع بحث باشد. اما در نتیجه، یک درگیری کوتاه و خشونت‌آمیز رخ داد. اکنون ما در حال تلاش برای بازسازی اعتماد با ایران هستیم زیرا بدون اعتماد که از طریق رژیم بازرسی‌های دقیق ایجاد می‌شود، امکان بازگشت به اعتماد وجود ندارد. باید بازرسی‌ها انجام شود و گزینه اعتماد بازسازی نمی‌شود و خطر باقی ماندن مسئله به صورت نیمه‌باز می‌تواند به استفاده دوباره از زور در این درگیری‌ها منجر شود. ما از طریق دیپلماسی آرام و پشت‌پرده در حال کار روی این موضوع هستیم. در دنیایی که همه چیز در معرض دید است، گفت‌وگوهای غیررسمی، کانال‌های مخفی و مذاکرات محرمانه نقش مهمی دارند و برای جلوگیری از تشدید درگیری‌ها و گسترش خشونت در منطقه‌ای که همین حالا هم از خشونت رنج می‌برد، ضروری هستند.

در ادامه، مجری برنامه از رئیس دیدبان هسته‌های سازمان ملل متحد پرسید که «اسرائیل هرگز معاهده ان‌پی‌تی را امضا نکرده و بازرسی آژانس از تاسیسات آن ممنوع است. آیا این عادلانه است؟» که گروسی گفت:

«نمی‌گویم ممنوع است. آژانس اختیار و اجازه رفتن به آنجا را ندارد.»

مدیرکل آژانس بین‌المللی درباره تهدیدات «وضعیت هسته‌های اسرائیل برای منطقه» شروع به توجیه کرد و گفت:

جهان هسته‌ای ما بر اساس معاهده منع گسترش تسلیحات هسته‌ای (ان‌پی‌تی) شکل گرفته است. وقتی من در سال ۱۹۶۱ به دنیا آمدم، هنوز این معاهده وجود نداشت. در آن زمان، جان اف. کندی (رئیس‌جمهور پیشین آمریکا) هشدار داده بود که اگر اوضاع به همین شکل پیش برود، ممکن است ۲۰ تا ۲۵ کشور به تسلیحات هسته‌ای دست پیدا کنند. تصور کنید جهانی با این تعداد کشور مسلح به سلاح هسته‌ای چه وضعیتی داشت. به همین دلیل، در آن زمان، اتحاد جماهیر شوروی، ایالات متحده و دیگر کشورهای کلیدی تصمیم گرفتند که باید این روند را کنترل کنند، چون بیش از حد خطرناک بود. این تصمیم منجر به ایجاد معاهده منع گسترش تسلیحات هسته‌ای شد. طبق این معاهده، پنج کشور عضو دائم شورای امنیت سازمان ملل (که در آن زمان سلاح هسته‌ای داشتند) به عنوان قدرت‌های هسته‌ای شناخته شدند و دیگر کشورها به طور داوطلبانه متعهد شدند که سلاح هسته‌ای تولید نکنند. در ازای این تعهد، آن‌ها به فناوری هسته‌ای صلح‌آمیز دسترسی پیدا می‌کردند و تحت بازرسی‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار می‌گرفتند.

او با یادآوری اینکه «تا امروز، چهار کشور (سه کشور و رژیم صهیونیستی) از این معاهده خارج مانده‌اند یا آن را نپذیرفته‌اند»، گفت:

این کشورها را نام می‌برم و سریع متوجه می‌شوید چرا این تصمیم را گرفتند. نمی‌گویم کارشان درست بوده یا نه، اما دلایلشان روشن است: هند، پاکستان، اسرائیل و کره شمالی. حالا به سؤال برمی‌گردیم: آیا این وضعیت عادلانه است؟ برخی می‌گویند خیر، چون ما ایران را بازرسی می‌کنیم اما اسرائیل را نه. این انتقاد از این زاویه مطرح می‌شود که چرا برخی کشورها بازرسی می‌شوند و برخی نه. اسرائیل به صراحت اعلام کرده که عضو معاهده ان‌پی‌تی نیست و بنابراین بازرسی‌های مرتبط با برنامه راهبردی آن انجام نمی‌شود. ما فقط تاسیسات غیرراهبردی و غیرنظامی آن‌ها را بازرسی می‌کنیم. اسرائیل سیاست «ابهام هسته‌ای» را دنبال می‌کند، یعنی نه تأیید می‌کند که سلاح هسته‌ای دارد و نه تکذیب می‌کند. به همین دلیل، ما به بخش‌های حساس برنامه آن‌ها دسترسی نداریم.

گروسی با طرح این پرسش که «نظر شخصی من چیست؟»، در نقش سخنگوی رژیم صهیونیستی ظاهر شد و گفت:

من معتقد به جهانی بدون تسلیحات هسته‌ای هستم و فکر می‌کنم همه کشورها باید معاهده ان‌پی‌تی را امضا کنند. اما در عین حال، در دنیای واقعی زندگی می‌کنیم. اسرائیل می‌گوید به دلیل تهدیدات وجودی که با آن مواجه است، نمی‌تواند از این سیاست دست بکشد. توضیح این موضوع بر عهده خودشان است، نه من. اما وقتی کشوری وارد سیستم ان‌پی‌تی می‌شود، نباید از برنامه غیرنظامی به عنوان پوششی برای توسعه سلاح هسته‌ای استفاده کند. این دقیقاً کاری است که صدام حسین در عراق انجام داد. او ادعا می‌کرد برنامه‌اش غیرنظامی است، اما در خفا سلاح هسته‌ای توسعه می‌داد. در آن زمان، قبل از پروتکل الحاقی و سیستم‌های پیشرفته‌تر بازرسی، بازرسان آژانس فقط آزمایشگاه‌هایی را می‌دیدند که ظاهراً فعالیتی در آن‌ها نبود، در حالی که در اتاق بغلی، برنامه تسلیحاتی پیش می‌رفت. این یک فریبکاری کامل بود. به همین دلیل، سیستم بازرسی‌های بین‌المللی تقویت شد.

او با بیان اینکه «این سؤال پیچیده‌ای است که مسائل عدالت و تعادل ژئوپلیتیکی را مطرح می‌کند»، گفت:

اما ما در جهانی زندگی می‌کنیم که عادلانه نیست. کاری که می‌توانیم انجام دهیم، کاهش خطرات، مدیریت درگیری‌ها و حرکت به سمت ثبات بیشتر است. این رویکردی است که ما امروز دنبال می‌کنیم.

در بخش دیگری از این نشست و در پاسخ به سؤال درباره نقش آژانس در حملات اخیر آمریکا به ایران، گروسی مدعی شد:

ما یک سازمان صلح‌طلب هستیم. از لحظه‌ای که تصمیم به مبارزه گرفته می‌شود، نقش ما به عنوان یک نهاد متعهد به صلح برجسته می‌شود. برخی ادعا می‌کنند که آژانس تا حدی مسئول این حملات است، زیرا ما گزارش‌هایی درباره برنامه هسته‌ای ایران منتشر کردیم. اما این بخشی از مأموریت ماست؛ ما موظف بودیم این گزارش‌ها را تهیه کنیم. می‌خواهم نکته‌ای را روشن کنم. درباره آخرین گزارشی که کمی قبل از حملات منتشر کردم، حرف و حدیث‌های زیادی وجود داشت؛ گویی که این گزارش‌ها آخرین میخ به تابوت و یا جرقه‌ای برای شروع درگیری بودند. اما مثل همیشه، کسانی که این ادعاها را مطرح می‌کنند، معمولاً گزارش‌ها را نخوانده‌اند یا درک درستی از آن‌ها ندارند. اگر این افراد زحمت مطالعه گزارش‌ها را به خودشان داده بودند، می‌دیدند که من در آن گزارش صراحتاً گفتم ایران سلاح هسته‌ای ندارد و برنامه‌ای اختصاصی برای ساخت سلاح هسته‌ای هم ندارد. البته، سؤالاتی هم درباره شفافیت برنامه ایران مطرح کردم و به کمبودهایی اشاره کردم.

او با ادعای اینکه «نقش ما در این موقعیت، پیشگیری و بازسازی اعتماد است»، افزود: من این را فقط اینجا در دانشگاه نمی‌گویم!

این را در واشنگتن و هر جای دیگری که لازم بوده، گفته‌ام. تنها راه‌حل پایدار، یک راه‌حل دیپلماتیک است. آنچه اتفاق افتاده،

اتفاق افتاده و نمی‌توان تاریخ را بازنویسی کرد. اما کاملاً واضح است که ایران ظرفیت‌های هسته‌ای دارد و این ظرفیت‌ها همچنان وجود دارند، هرچند زیرساخت‌هایی در حملات تخریب شده‌اند. اما همان‌طور که شما بهتر از من می‌دانید، دانش علمی را نمی‌توان نابود کرد. اگر ایران تصمیم بگیرد ظرفیت‌های غنی‌سازی اورانیوم یا دیگر فعالیت‌های هسته‌ای خود را بازسازی کند، این کار برای کشور با عزم جدی مثل ایران غیرممکن نیست. یا حتی ممکن است ایران مسیری شبیه کره شمالی را انتخاب کند و بگوید «ما دیگر با معاهده منع گسترش تسلیحات هسته‌ای و آژانس کاری نداریم.» به همین دلیل، مهم است که ما تلاش کنیم اعتماد را بازسازی کنیم. خوشبختانه، می‌بینم که در ایالات متحده هم اراده‌ای برای این کار وجود دارد. ما با آقای ویتکاف و دیگران همکاری زیادی داریم تا عناصر یک توافق جدید را کنار هم بگذاریم و اوضاع را کمی تثبیت کنیم. این نقشی است که ما تا به حال داشته‌ایم و امیدوارم در آینده هم بتوانیم آن را ادامه دهیم.

منبع | ایسنا

برچسب‌ها: [تسلحات هسته‌ای](#) [1]

[جنگ](#) [2]

[اسرائیل](#) [3]